

En lang række initiativer, der er bygget op i løbet af referencegruppens funktionsperiode, repræsenterer klare fremskridt for det selvmordsforebyggende arbejde, men området kræver en fortsat indsats.

Handlingsplanen

Referencegruppens indsats har især været fokuseret på modelprojekter, uddannelse, konferencer og videnformidling, herunder nyhedsbrev og hjemmeside til praktikere og administratører. Modelprojekterne har for de flestes vedkommende været koncentreret om sikring af behandling til mennesker, der har foretaget selvmordsforsøg. Derudover er der i referencegruppens regi igangsat initiativer inden for netværksarbejde, kortlægning og forskning. Referencegruppen har i sin funktionsperiode haft særligt fokus på samarbejdet på tværs af sektorer.

I »Handlingsplanen for forebyggelse af selvmordsforsøg og selvmord« blev der peget på en lang række områder, hvor man anbefalede en indsats. I den femårige periode er der nogle områder, der er blevet udviklet, og som nu skal forankres, andre områder, der trænger til fortsat videreudvikling, og områder, som man endnu ikke har haft kapacitet til at tage fat på.

Referencegruppen har budgetmæssig dækning for de igangsatte aktiviteter frem til midten af 2004, men der er behov for videreførelse af initiativerne på en lang række områder, og der er områder, som referencegruppen ikke har nået at tage fat på endnu.

Problemet omfang

Som i resten af den vestlige verden har selvmordshyppigheden i Danmark været faldende fra 1980 til 1999, som er det seneste år, der findes statistik for, jf. Danmarks Statistik. Danmark ligger dog fortsat højt i den internationale selvmordsstatistik. I 1999 var der 762 selvmord i Danmark, 563 mænd og 199 kvinder. Selv om der altså har været et fald i selvmordshyppigheden, er der året rundt dagligt to mennesker, der dør ved selvmord. Der er fortsat flere selvmord end dødsfald ved trafikulykker i Danmark. Selvmord er ansvarligt for 24 pct. af de tabte leveår i aldersgruppen under 65 år.

Når man sammenligner selvmordshyppigheden i Danmark og i de øvrige europæiske lande, så ligger de tidligere østeuropæiske lande højere end Danmark. Det samme gør Finland, Schweiz, Belgien, Frankrig og Østrig, mens alle de øvrige europæiske lande ligger lavere. Selv om vi har været vidne til en positiv udvikling, så er der altså stadig meget at opnå, og det er derfor vigtigt, at den selvmordsforebyggende indsats fortsætter.

Antallet af selvmordsforsøg blandt unge piger er steget voldsomt i løbet af de sidste 10 år, og der er formentlig tale om en tredobling. Både danske og internationale undersøgelser viser, at der er en stærkt forøget risiko for selvmord blandt mennesker, der har forsøgt selvmord.

Den frivillige organisation Livslinien havde i 2003 mere end 6.500 opkald fra selvmordstruede og pårørende, og foreløbige tal for 2004 viser en ny stigning på 30 pct. i forhold til den samme periode i 2003. Det er altså fortsat et betydeligt samfundsproblem.

Knap halvdelen af alle selvmord begås af personer, der mindst én gang har været indlagt på psykiatrisk afdeling, og 30 pct. af alle, der begår selvmord, har inden for det seneste år været – eller er aktuelt – indlagt på en psykiatrisk afdeling. Andre vigtige risikogrupper er alkoholmisbrugere, fysisk syge, institutionsbragte og fængslede.

Bemærkninger til forslagens enkelte punkter

Områder, der kræver fortsat indsats:

Ad 1)

Forum for videnformidling:

- Videreførelse og forankring af en hjemmeside som www.selvmordsforebyggelse.dk og Nyhedsbrev om selvmordsforebyggelse.

Netværk:

- Forankring, videreførelse og udvidelse af Det nationale netværk om selvmordsforebyggelse.

Generelle forebyggelsesinitiativer:

- Begrænsning af tilgængeligheden af metoder til selvmord skal udvikles.
- Mediernes behandling af selvmordsproblematikken skal udvikles.

Ad 2)

Udviklingsarbejde.

Generelt:

- Videreudvikling og forankring af arbejdet vedrørende sikring af behandling til mennesker, der har forsøgt selvmord.
- Der er fortsat amter, der i dag ikke har tilstrækkelige opfølgende behandlings- og støttetilbud til mennesker, der har været indlagt efter et selvmordsforsøg. Det har stået på i mange år, og fra politisk side bør der overvejes en behandlingsgaranti. En hurtig behandling og støttetilbud er afgørende, hvis et selvmordsforsøg ikke skal føre til et selvmord ved en senere lejlighed – det findes der i dag en sikker viden om.